

IV секция
Қазақстандағы интернет-медианың дамуы: өзекті проблемалары
Развитие интернет-медиа в Казахстане: актуальные проблемы

Есхуатова Н.Б.	
Проблемы подачи информации в интернет-изданиях Казахстана	51
Данабаев Р.	
Освещение электронными СМИ изменения общественного мнения к военным действиям в Афганистане	53
Ложникова О.П.	
Работа тележурналиста в информационной программе.....	54
Жақсымбетова С.	
Баспасөз беттеріндегі Ж.Аймауытовтың шығармашылық тұлғасы.....	57
Омарова Б.Ә., Әбдиева Р.С.	
ЖОО электрондық оқулықтарды дайындау тәсілі және пайдалану тиімділігі.....	60

V секция
Сандық хабар тарату кезеңінде электрондық журналист мамандарын
даярлаудағы жаңа талаптар мен міндеттер

Новые вызовы и задачи в подготовке электронных журналистов в период цифрового вещания

Mukanova G.K.	
International relations in central Asia On-line, in the light of the internet	65
Муминов Ф.А.	
Метаморфозы журналистики как четвертой власти: приобретенный и потерянный рай.....	66
Мунинова Ф.И.	
Евроныос как региональная и глобальная новостная телесеть	68
Медеубекұлы С.	
Баспагер-редактор құзыреттілігінің кәсіби негіздері	70
Мусинова А.А.	
Екпін - новый проект блог-платформы your vision.....	72
Мырзагулов М.М.,	
Трансформация кыргызской медиа сферы в контексте демократической модернизации общества.....	74
Николаева О.И.,	
Сандық телевизияның тарихы мен қазақстан аймағында дамуы	76

VI секция
Электронды бұқаралық ақпарат құралдарының өркеніет пен мәдениет дамуындағы қызметі
Роль и место электронных средств массовой коммуникации в развитии цивилизации и культуры

Айдарова Ж.	
БАҚ-та діни тақырыптардың жариялануы	79
Баймолда Д., Е.Көпжасарұлы	
Жаңа форматқа көшкен «Шалқар» радиосы	81
Кундахбаева А.Т.,	
Национальная тематика столичных СМИ	82
Байтерекова Л.,	
Аудиовизуальные СМИ в жизни молодежи.....	84
Насимов М.Ө.	
Бұқаралық ақпарат құралдарындағы саяси жарнама мәдениеті.....	87
Өзбекова Г.С. Байзақова А.	
Намазалы Омашев – радиожурналистика зерттеушісі.....	90
Сагандыкова А.Е.,	
Международная система регулирования межконфессиональных отношений	91
Әбдиева Р.С.	
Кітаптағы мазмұн мен түр диалектикасы жайында.....	95
Салиева М.К.	
На семинар – в национальной одежде	97
Б. Сердәлі	
Телеоператордың жарықпен жұмысы.....	99
Шыңғысова Н.Т.,	
PR құралдарын ұйымдастыру кезеңдері.....	102

Омарова Б.Ә.	
Полиграфиялық басу бояуларының ерекшеліктері мен заманауи жетістіктері.....	105

VII секция
Мультимедиа – азаматтық журналистиканың негізі
Мультимедиа – основа гражданской журналистики

Токбергенова Д.	
Мультимедиа – азаматтық журналистиканың негізі	110
Жұртбай Н.Т.	
Баспасөздің жеткіншектерге экологиялық тәрбие берудегі орыны туралы республикалық	
«Ұлан» газетінде жарияланған жарияланымдары бойынша	111
Esenbek Zh.B.	
The comparative investigation of pr activities of the united states and Kazakhstan.....	115
Shamsharkhan R.	
Scientific potential of kazakhstan as a developing country	118
Негизбаева М.О.	
Роль PR в формировании корпоративной культуры	123
Ошанова О.Ж., Әуелханұлы М.	
Қытай орталық телевизиясының бүгінгі келбеті мен даму бағыттары.....	125
Виноградова С.М.	
СМИ и международные организации: взаимодействие и взаимовлияние	127
Алғалиева Г.С.	
Қазақ баспасөзі және әдеби сын Түркияға барған сапардан түйген ой	130
Бегниязова К.	
«Қазақстан» ұлттық телеарнасындағы «жаналықтар» бағдарламасының өзіне тән ерекшелігі	132
Капырина Т.А., Метликина Л.С.	
Современные аспекты преподавания в системе филологического образования	135
Шындалиева М. Б.	
Қазақстандағы редакциялық менеджментінің дамуы	137
Ахметова М.	
«Халық кеңесі» газетіндегі халықтық мәселелердің көтерілуі.....	139
Мельник Г.С.	
Современный медиатекст в гендерном измерении.....	144
Қиялова Д.	
Тәуелсіздік тірегі – ұлттық идеологияны қалыптастыру	145
Мухамадиева Л.И.	
Литературный язык, как искусство.....	147
Сұлтанбаева Г.С., Сұлтанбаева Э.С.	
Еуразиялық мәдени кеңістіктің қалыптасуы, бүгінгі мен болашағы.....	151
Спанқұлова Л.С.	
Әлеуметтік-экономикалық шарттар және жастардың репродуктивті әрекеті	153
Хубецова З.Ф.	
Российские СМИ в условиях внутривосточного кризиса: от воздействия к взаимодействию	155
Шматков Р.Н.,	
Роль отечественных СМИ в формировании государственной идеологии качества образования.....	156
Масанов Е.Ж., Алибаева И.Н.	
Медиамадениеттің әлеуметтік қыры	158
Өзбекова Г.	
«Ақиқат» журналының даму жолдары	161
Зейне Оразбекова, Илхан Иылдырым	
О роли невербального общения в межкультурной коммуникации.....	164
Ш.С.Нұржанова, Камиля Түсіпова	
Журналистика және PR жаңалықтар: оларға тән ортақ сипаттамалар мен ерекшеліктер	167
Жаназарова З.З., Ильясова Эльмира	
Бала тәрбиесіндегі ислам дінінің қағидаттары	169
К.С.Мамырова	
Сарыарқа азаматтық аңсаған елдің үні	171
Байгожина Дана	
"Егемен Қазақстан" газеті - билікпен қарым -қатынас құралы ретінде.....	174
Барлыбаева С.Х.	
Казахстанские информационно-коммуникационные технологии как платформа в формировании	
интеллектуального общества.....	178

қолданылатын саяси жарнама жанама түрде жүргізіледі. Саяси жарнаманың жанама түрін анықтау қиынға соғады. Ол көп жағдайларда эфирдегі жаңалықтар, хабарлар түрінде, газет-журналдарда мақала пішінінде беріледі. *Екіншіден*, саяси жарнама көбінесе жоғары білімді, қала тұрғындарына бағытталған. Эфирдегі, баспасөздегі саяси жарнама түрінде ұсынылған ақпараттар көпшілікке түсініксіз саяси терминдерден құралады. Еліміздегі тұрғындардың саяси сауаттылығы ескерілмейді. *Үшіншіден*, кең байтақ мемлекетіміздің әр аймағындағы тұрғындардың менталитеті, құндылық ерекшеліктері белгілі болса да, әсіресе, сайлау науқанындағы саяси жарнамада осы мәселеге мән берілмейді. *Төртіншіден*, саясаттағы жарнамалардың алғашқы нұсқасы орыс тілінде дайындалып, кейін қазақ тіліне аударылады.

Қазақстан қоғамын модернизациялау процесі барысындағы саяси жарнаманың рөлі өте жоғары. Ол билік пен қоғам арасындағы өзара байланыстар деңгейін көтеріп, азаматтардың саяси мәдениеті, мінез-құлқы мен жүріс-тұрыстарына ықпалын тигізеді. Қажетті ой-пікірлерді қалыптастыруда біздің қоғамымыздың дәстүрлі құндылықтарының рөлі ескерілген жағдайда ғана, қоғамға тиісті қажеттіліктерді орнықтыра аламыз

Қорыта айтқанда, жарнама өзінің әлеуметтік-саяси процестегі рөлін орындау үшін төмендегі міндеттерді орындауы керек: **біріншіден**, әлеуметтік мүдделер негізінде қоғамға қажетті түсініктер мен халық талғамын қалыптастыру, тиісті әлеуметтік-саяси тәрбие жүргізу; **екіншіден**, қоғамға қажетті құбылыстарға үгіттеу және жат қылықтардан сақтануды насихаттау; **үшіншіден**, саяси процестерде орын алып жатқан жаңа құндылықтармен ақпараттандыру, оның орындалу тәсілдерін, кезеңдерін түсіндіру.

1. «Бұқаралық ақпарат құралдары туралы» Қазақстан Республикасының Заңы // Қаз. правда. – 1999. – 6 августа.
2. Бес ғасыр жырлайды. / Құрастырушылар: М. Мағауин, М. Байділдаев. - Алматы: Жазушы, 1989. – Т.1. - 8 б.
3. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың сөзі // Егемен Қазақстан. - 2008. - 30 қаңтар.

Өзбекова Г.С., ф.ғ.к., әл-Фараби атындағы ҚазҰУ доценті,
Байзақова А., әл-Фараби атындағы ҚазҰУ магистранты

НАМАЗАЛЫ ОМАСHEB – РАДИОЖУРНАЛИСТИКА ЗЕРТТЕУШІСІ

Радио – адамзат өміріндегі аса ірі ғылыми жетістік әрі қоғам дамуында айрықша ізі бар құбылыс. Бір ғасырдан астам уақыттан бері қызмет етіп келе жатқан радионы адам өмірінен бөліп қарау мүмкін емес.

«Ақпарат кеңістігінде оперативтілігімен, шынайылығымен және өміршең өткірлігімен айрықша мәнге ие болған бұқаралық ақпарат құралдарының ең тиімдісі, әрі ең қолайлысы осы радио. Ол кең аудиториясымен әрбір отбасына, әрбір жеке адамға әсер ету құралымен ерекшеленеді. Кез келген ақпарат, жаңалықтар, күнделікті оқиғалар тізбегі, ең алдымен, әуе толқыны арқылы тарап жатады»/1/.

Биыл Қазақ радиосына - 90 жыл. Осы 90 жылдық тарихы бар қазақ радиожурналистикасын Р.Сағымбеков, М.Барманқұлов, С.Қозыбаев, Н.Омашев т.б ғалымдарымыз зерттеді.

Н.Омашев – қазақ радиожурналистикасын жан-жақты зерттеген ғалым. Ол 1992 жылы «Қазақ университеті» баспасынан жарық көрген «Қазақ радиожурналистикасы» атты оқу құралында Қазақстанда радиобағдарының пайда болуы мен қалыптасуының бастапқы кезеңін, Қазақстанда радио әуесқойлар қозғалысының басталуы және оның радиобағдарының дамуына тигізген ықпалын, республикада радиоландыруды жапай ұйымдастыру және радиобағдарының дамуын, қазақ радиожурналистикасы пішіндері мен жанрларының дамуын жеке-жеке бөліп қарастырды.

Қазақ жерінде алғашқы радиостанцияларының пайда болуы мен радиобағдарлардың таралу тарихы туралы, сондай-ақ радиожурналистиканың қалыптасу, даму мәселелерін сөз еткен, қазақ радиожурналистикасы мен радиоөнерінің өсу жолын және оның болашағын тың дерек арқылы көрсеткен бұл оқу құралы көпшілік оқырман, оның ішінде студенттер, журналистер, радио және теледидар қызметкерлеріне қажетті құралдың біріне айналды. Көптеген докторлық, кандидаттық ғылыми –зерттеу жұмыстарында дереккөз ретінде сілтемелер жасалды.

Н.Омашевтың радиожурналистика атты оқулығы («Экономика» баспасы, Алматы, 2005) атты оқулығы радионың бұқаралық ақпарат құралы ретіндегі мәні мен табиғатын, қоғамдық міндеттері мен бейнелеуіш құралдарының сырын, тарихы мен технологиясын, даму кезеңдерін, бүгінгі сипатын талдап- таразылауға арналған. Радиобағдарларының жанры мен пішіні, олардың қалыптасу эволюциясы, эфирде жұмыс істеудің ерекшеліктері мен радиожурналистің шығармашылық шеберханасы кеңінен талданған.

Бұл кітапқа телерадио мәселелері бойынша ұзақ жылдардан бері дәріс беріп келе жатқан Қ.Қабылғазина, А.Бейсенқұлов, Ж.Әбдіжәділқызы, О.Ошанова сияқты ұстаз-ғалымдар әртүрлі тараулар бойынша ат салысқан.

Жалпы оқулық радиожурналистиканың негізгі мәселелерін толық қамтыған, атап айтқанда радиожурналистикаға қатысты кешенді білім көздері жинақталған. Оқулықтың басты ерекшелігінің бірі- ұлттық тәжірибеге айрықша мәне берілген, қазақ радиожурналистикасы әлемдік журналистиканың құрамдас бөлшегі ретінде қарастырылған.

Н.Омашев ғылымдағы радиоақпарат таратудың басты 3 қасиетін атап өтеді. Ол радионың бірінші табиғи қасиеті – жеделдігі. Екінші қасиеті- тыңдарман үшін аса қолайлылығы. Үшінші қасиеті тыңдармандарына психологиялық әсері немесе эмоционалдығы.

Аталған оқулықта радиобағдар таратудың түрлі міндеттері айқындалған:

I. Ақпараттық міндеті – тыңдарманды құлақтандыру радиожарнама.

II. Қоғамды әлеуметтік топтастыру міндеті: интеграциялық міндет, қоғамдық пікірді жеткізу мен қалыптастыру, қарым-қатынас, тәрбие, үгіт-насихаттық және ұйымдастырушылық функциялары.

III. Мәдени ағартушылық міндеттері эстетикалық, ағартушылық және демалдыру – ойын – сауықтық функциялары.

Қарап отырсақ, «Радио – өнер, Радио – ақпарат, шартараптан ең жедел хабар жеткізетін арна. Радио – бизнес көзі. Радио – мектеп. Радио – тарих, өмірдің өшпес шежіресі... Радио – өмірдің қиын сұрақтарына жауап беретін кеңесші, көмекші. Радио – ғұмыр, мыңдаған адамдардың тағдырына ықпал ететін күш қуат. Радио - көңіл-күй барометрі, өмірге құштарлық дәнін шашатын бастау бұлақ»/2/.

«Радио - ғажап идеяның жемісі. Жүз жылда өзі де миллиондаған идеяларды таратты. Оның озық ой қоғамды алға сүйреді. Адамзат радио арқылы жеткен табыстар үшін мәңгі борыштар. Оның болашағы да жарқын»/3/.

1. Омашев Н. Радиожурналистика: Оқулық. –Алматы: Экономика 2005- 210 бет.
2. Омашев Н. Радиожурналистика: Оқулық. –Алматы: Экономика 2005- 8-9 бет.
3. Омашев Н. Радиожурналистика: Оқулық. –Алматы: Экономика 2005- 9 бет.

Сагандықова А.Е.,
магистрант КазНУ им. аль-Фараби

МЕЖДУНАРОДНАЯ СИСТЕМА РЕГУЛИРОВАНИЯ МЕЖКОНФЕССИОНАЛЬНЫХ ОТНОШЕНИЙ

*Каждый диктатор опирается на религию,
чтобы сохранить собственную власть.*
Беназир Бхутто

Очень сложно, отдавая должное положительным последствиям войн, забыть, какой ценой все это было достигнуто. Во все времена религия шла рука об руку с политикой, если даже не как главное орудие политики. Имея одну цель – власть вкупе с экономическими и геополитическими интересами. В саму же веру обращали простой народ, который и становился, и становится самым уязвимым, но многочисленным звеном в иерархии. Идеологическими проповедями запуганные и искренне уверовавшие, зачастую малообразованные или же вовсе не образованные простые крестьяне, торговцы, ремесленники становились частью многочисленных армий, отдавали жизни за веру, родину и императора, зачастую даже не осознавая, что народ в этих войнах лишь оружие.

В настоящее время практически ни один из современных конфликтов в мире не носит характера межрелигиозного или внутррелигиозного противостояния в чистом виде. Политическая составляющая современных войн постоянно усиливается, выливаясь в открытый терроризм. Сегодня «исламский фактор» имеет большое значение в современной мировой политике. Считаю необходимым отметить, что террористы, прикрывающиеся мусульманской риторикой, в то же время нанесли серьезный удар по самому исламу, создали о нем негативное впечатление со стороны всего мирового сообщества, чем вызвали гнев со стороны как большинства представителей мусульманской веры, так и духовных лидеров ислама. Таким образом, нужно понимать, что нет «исламского терроризма», есть террористы, которые прикрываются исламом, для того чтобы:

Ғылыми редактор:
ф.ғ.д., профессор **Әбдиманұлы Ө.**

Жауапты редактор:
с.ғ.д., профессоры **Сұлтанбаева Г.С.**

Жинақ хатшылары:
Есқуатова Н.Б., Байғожина Д.Ө.

Редакция алқасының мүшелері:

Тұрсын Қ.Ж., филология ғылымдарының докторы, профессор, баспасөз және электронды БАҚ кафедрасының меңгерушісі; тарих ғылымдарының докторы, профессор, *Қозыбаев С.Қ.*; тарих ғылымдарының докторы, профессор, *Ахметова Л.С.*; филология ғылымдарының докторы, профессор *Нұрғожина Ш.Ы.*; тарих ғылымдарының докторы, профессор, *Барлыбаева С.Х.*

Көрнекті ғалым, профессор, көсемсөзші, түркітанушы **Марат Кәрібайұлы Барманқұловтың** 75 жылдық мерейтойына арналған Барманқұлов оқулары аясында «М. Барманқұлов – Қазақстан телевизиялық журналистикасының теориясы мен тәжірибесінің негізін қалаушы» атты Республикалық ғылыми-тәжірибелік конференция, 27 қараша 2012. – Алматы: Қазақ университеті, 2013. – 184 б.

ISBN 978-601-247-838-9

Жинаққа көрнекті ғалым, профессор, көсемсөзші, түркітанушы **Марат Кәрібайұлы Барманқұловтың** 75 жылдық мерейтойына арналған Барманқұлов оқулары аясында «М. Барманқұлов – Қазақстан телевизиялық журналистикасының теориясы мен тәжірибесінің негізін қалаушы» атты Республикалық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары енгізілді.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

Көрнекті ғалым, профессор, көсемсөзші, түркітанушы
Марат Кәрібайұлы Барманқұловтың 75 жылдық мерейтойына
арналған Барманқұлов оқулары аясында

**«М.БАРМАНКУЛОВ – ҚАЗАҚСТАН ТЕЛЕВИЗИЯЛЫҚ
ЖУРНАЛИСТИКАСЫНЫҢ ТЕОРИЯСЫ МЕН
ТӘЖІРИБЕСІНІҢ НЕГІЗІН ҚАЛАУШЫ»**

атты Республикалық
ғылыми-тәжірибелік конференцияның

МАТЕРИАЛДАРЫ

27 қараша 2012 жыл, Алматы

МАТЕРИАЛЫ

Республиканской научно-практической конференции
Барманкуловские чтения

**«М.БАРМАНКУЛОВ – ОСНОВАТЕЛЬ ТЕОРИИ
И ПРАКТИКИ ТЕЛЕВИЗИОННОЙ
ЖУРНАЛИСТИКИ КАЗАХСТАНА»**

посвященной 75-летию со дня рождения ученого,
профессора, публициста,
тюрколога Марата Карибаевича Барманкулова

Алматы, 27 ноября 2012 года

MATERIALS

Republican Scientific-Practical conference

**'M. BARMANKULOV IS A FOUNDER OF THE THEORY
AND PRACTICE OF THE TV JOURNALISM'**

dedicated to the 75th anniversary of scientist,
publicist and scientist of Turkic studies

Marat Karibaevich Barmankulov in the context of Barmankulov readings

Almaty, 27th of November, 2012 year.

Бермек

Ғылыми басылым

Көрнекті ғалым, профессор, көсемсөзші, түркітанушы
Марат Кәрібайұлы Барманқұловтың 75 жылдық мерейтойына
арналған Барманқұлов оқулары аясында

«М. БАРМАНҚҰЛОВ – ҚАЗАҚСТАН ТЕЛЕВИЗИЯЛЫҚ ЖУРНАЛИСТИКАСЫНЫҢ
ТЕОРИЯСЫ МЕН ТӘЖІРИБЕСІНІҢ НЕГІЗІН ҚАЛАУШЫ»

атты Республикалық ғылыми-тәжірибелік конференция

МАТЕРИАЛДАРЫ

27 қараша 2012 жыл, Алматы қ.

ИБ № 6291

Басуға 27.02.2013 жылы қол қойылды. Пішімі 60x84 1/8. Көлемі 15 б.т.
Офсетті қағаз. Сандық басылыс. Тапсырыс № 355. Таралымы 100 дана. Бағасы келісімді.
Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің «Қазақ университеті» баспасы.
050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.

«Қазақ университеті» баспаханасында басылды